

Шаріфзаде Е., магістр, Матюха М. М., доц.

Київський національний університет технологій та дизайну

СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Розглянуто питання стратегій цифрової трансформації підприємств. Визначено, що на даному етапі необхідно запроваджувати елементи економічної цифровізації у трьох напрямках: 1) цифрові технології, такі як автоматизація процесів (RPA) та можливості ведення аналітики великих даних, із врахуванням витрат на створення нових джерел доходу, що відповідає цілям сталого розвитку; 2) впровадження CRM-систем, єдиних комунікаційних платформ та освітніх програм з цифрової грамотності, щоб покращити якість життя, забезпечити рівний доступ до технологій та розвитку людського капіталу; 3) використання IoT для моніторингу ресурсів, прогнозного обслуговування на основі ШІ та рішень для енергоменеджменту, щоб зменшити негативний вплив на довкілля та сприяти раціональному використанню ресурсів.

Ключові слова: цифрова економіка, стратегія розвитку, цілі сталого розвитку, бізнес-середовище, сталий розвиток, економічна стійкість, соціальна стійкість, екологічна стійкість.

Sharifzade E., Master, Mykola M. M., Assoc.

Kyiv National University of Technologies and Design

STRATEGIC APPROACHES TO DIGITAL ENTERPRISE TRANSFORMATION

Abstract. The issues of digital transformation strategies of enterprises were considered. It was determined that at this stage it is necessary to introduce elements of economic digitalization in three directions: 1) digital technologies, such as process automation (RPA) and big data analytics capabilities, taking into account the costs of creating new sources of income that meet the goals of sustainable development; 2) implementation of CRM systems, unified communication platforms and educational programs on digital literacy to improve the quality of life, ensure equal access to technology and the development of human capital; 3) use of IoT for resource monitoring, predictive maintenance based on AI and energy management solutions to reduce the negative impact on the environment and promote the rational use of resources.

Keywords: digital economy, development strategy, sustainable development goals, business environment, sustainable development, economic sustainability, social sustainability, environmental sustainability.

Вступ. У сучасному бізнес-середовищі підприємницькі структури функціонують в умовах впливу двох системоутворювальних мегатрендів, які мають взаємодоповнювальний характер: з одного боку – зростання глобальної уваги до імплементації Цілей сталого розвитку (ЦСР), а з іншого – інтенсифікація процесів цифрової трансформації (ЦТ), що відображає прискорену динаміку технологічних інновацій. Традиційні бізнес-моделі, орієнтовані переважно на максимізацію короткострокових економічних вигод, дедалі більше виявляють свою неспроможність у контексті загострення глобальних екологічних та соціальних дисбалансів. За таких умов досягнення стратегічної життєздатності та забезпечення довготривалої конкурентоспроможності вимагає від підприємств не лише модернізації організаційних і управлінських підходів, а й інтеграції принципів соціальної та екологічної відповідальності у фундаментальні стратегії розвитку та ключові бізнес-процеси.

У контексті цифрової трансформації вона постає не лише як засіб автоматизації ізольованих процесів, а як інтегральна стратегічна реорганізація бізнес-структури. Цей процес дає змогу підприємствам адаптуватися до динамічних ринкових умов, набувати

нових конкурентних переваг та генерувати інноваційні перспективи розвитку. Цифрова трансформація виступає ключовим фактором, що прискорює перехід до стійкішого та ефективнішого режиму функціонування, забезпечуючи синергетичну інтеграцію економічних, соціальних та екологічних імперативів. Отже, аналіз стратегічних методологій інтеграції цих двох парадигм є вкрай суттєвим для сучасного наукового та прикладного дискурсу.

Постановка завдання. Дослідження мало на меті систематизувати стратегічні підходи, що забезпечують ефективну інтеграцію сталого розвитку та цифрової трансформації на рівні підприємства.

Результати досліджень. Сталий розвиток становить собою багатовимірну концепцію, яка перевершує рамки виключно охорони довкілля. На рівні підприємства ця парадигма є імплементацією процесу безперервних, стратегічно орієнтованих трансформацій, які забезпечують узгодження ресурсовикористання, інноваційних ініціатив та інституційних змін з метою посилення поточного та перспективного потенціалу підприємства.

У сучасних умовах сталого розвитку розрізняють три взаємопов'язані виміри: економічний, соціальний та екологічний. Економічний вимір спрямований на забезпечення довгострокової прибутковості, стабільності функціонування та підвищення конкурентоспроможності бізнесу. Його ключовими складовими є оптимізація управління ресурсами, підвищення якості продукції, а також диверсифікація та розширення ринків збуту. Водночас соціальний вимір зосереджується на покращенні якості життя, створенні гідних умов праці, задоволенні потреб працівників і споживачів та підтримці розвитку місцевих спільнот. Особливої актуальності цей аспект набуває у контексті трансформації трудових пріоритетів молодших поколінь, які дедалі частіше обирають професійну діяльність із вираженням соціальним значенням. Нарешті, екологічний вимір пов'язаний із необхідністю мінімізації негативного впливу на довкілля, раціоналізації використання природних ресурсів і впровадженням інноваційних «зелених» технологій. У сукупності ці виміри формують комплексну основу для збалансованого розвитку сучасного бізнесу та суспільства.

Цифрова трансформація визначається як комплексний стратегічний процес структурної перебудови підприємства, що виходить за межі простого технологічного впровадження, або автоматизації окремих функціональних підсистем. Проходить інтеграція цифрової технології, що виступає як фундаментальний інструмент переосмислення механізмів створення цінності, організації бізнес-процесів та взаємодії з ключовими стейкхолдерами. У цьому контексті цифрова трансформація постає не лише як технологічний феномен, а як мультидимензійний соціо-технічний процес, що охоплює інституційне забезпечення, кадровий потенціал, організаційну культуру та управлінські практики. Ключові сфери цифрової трансформації підприємства на сучасному етапі мають включати:

- **трансформацію бізнес-процесів**, яка передбачає системне переосмислення та оптимізацію внутрішніх операційних механізмів за допомогою цифрових рішень з метою підвищення їх гнучкості, ефективності та адаптивності, включаючи автоматизацію рутинних функцій і переорієнтацію трудових ресурсів на стратегічно значущі завдання;

- **трансформацію бізнес-моделей**, що полягає у генерації нових джерел економічної та соціальної цінності шляхом інтеграції цифрових платформ, аналітичних систем і сервісів, а також у формуванні адаптивних, данкоорієнтованих моделей ведення бізнесу, які відповідають сучасним вимогам цифрової економіки;

- **трансформацію взаємодії з клієнтами**, реалізовану через впровадження цифрових каналів комунікації та аналітики даних, що дозволяє забезпечити

персоналізацію пропозицій, підвищення якості обслуговування та формування безперервного зворотного зв'язку, зміцнюючи тим самим стосунки з основними групами споживачів;

– **трансформацію організаційної культури**, яка передбачає переосмислення ціннісних орієнтацій, розвиток людиноцентричних підходів та безперервного навчання персоналу, що виступає передумовою ефективного інвестування в технологічні інновації та забезпечення соціоекономічної ефективності організації.

У сукупності зазначені виміри цифрової трансформації формують цілісну парадигму розвитку сучасного підприємства, інтегруючи технологічні, організаційні та соціальні аспекти і забезпечуючи його конкурентоспроможність та стійкість на основі цифрової економіки.

Цифрова трансформація (ЦТ) виступає потужним інструментом досягнення цілей сталого розвитку, інтегруючи технологічні інновації з економічними, соціальними та екологічними вимірами. Вона перетворює абстрактні концепції сталості на конкретні, вимірювані дії, що сприяють підвищенню ефективності та стійкості організацій у довгостроковій перспективі.

Таблиця 1

Взаємозв'язок вимірів сталого розвитку та цифрових ініціатив

Вимір сталого розвитку	Опис цілей	Цифрові рушії та ініціативи
Економічна стійкість	Підвищення прибутковості, конкурентоспроможності та стабільності бізнесу в довгостроковій перспективі	Оптимізація бізнес-процесів (RPA), аналітика великих даних для прогнозування попиту, створення нових цифрових бізнес-моделей
Соціальна стійкість	Задоволення потреб співробітників та клієнтів, покращення якості життя, подолання цифрового розриву	CRM-системи, єдині комунікаційні платформи, дистанційна робота, освітні програми з цифрової грамотності, онлайн-сервіси
Екологічна стійкість	Зменшення негативного впливу на довкілля, раціональне використання ресурсів, декарбонізація	Інтернет речей (IoT) для моніторингу, прогнозне обслуговування на основі ШІ, блокчейн для прозорості ланцюгів постачання, рішення для енергоменеджменту

Джерело: узагальнено на основі [1–4].

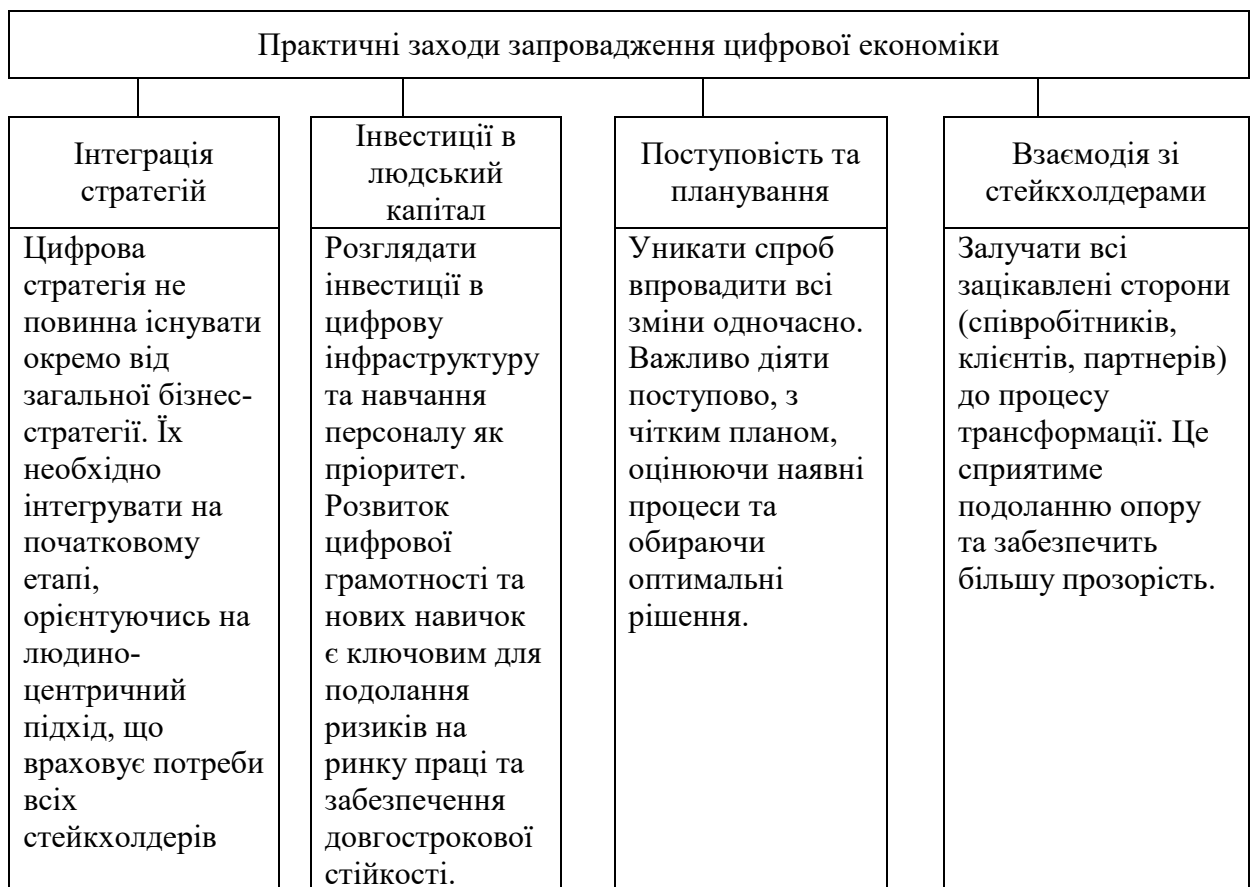
Успішна інтеграція цифрової трансформації та сталого розвитку потребує чіткої стратегічної основи. Один із ключових підходів – це концептуальна модель «Екосистеми цифрової сталості» (Digital-Sustainability Ecosystem), що позиціонує сталість не як побічний ефект, а як системний наслідок цифрової трансформації. Ця модель складається з п'яти взаємопов'язаних механізмів: підвищення ефективності, дематеріалізація, розвиток циркулярної економіки, прискорення інновацій та цифрова співпраця [5].

Ця модель показує, що для успішної трансформації необхідна не просто автоматизація, а глибока, системна взаємодія між різними елементами. Цифрова трансформація створює безпрецедентну кількість даних, які дозволяють точно моніторити та оптимізувати процеси. Ця оптимізація призводить до підвищення ефективності та значної економії ресурсів, що, своєю чергою, безпосередньо сприяє екологічній сталості та економічній конкурентоспроможності. Таким чином, цифрова трансформація є причинним фактором, що дозволяє досягти цілей сталого розвитку. Інтеграція вимагає мультистейкхолдерської співпраці, адаптивного управління та

динамічних зворотних зв'язків, що свідчить про перехід від лінійних, ієрархічних бізнес-моделей до гнучких, мережових екосистем.

Інший підхід пропонує п'ять ключових стовпів для стратегії цифрової сталості: узгодження ініціатив зі загальною бізнес-стратегією, побудова довіри та суверенітету даних, забезпечення внутрішньої прозорості та комунікації, практична реалізація через екосистеми даних та дотримання регуляторних вимог. Ці стовпи розширюють розуміння трансформації за межі суто технологічних аспектів. Вони підкреслюють, що людські, організаційні та регуляторні аспекти є критично важливими для довгострокового успіху. Наприклад, без довіри та прозорості (соціальний вимір) неможливо ефективно використовувати дані для досягнення економічних чи екологічних цілей.

Для підприємств практичними заходами запровадження та використання цифрової економіки має стати ряд напрямів, що поєднують один одного (рис. 1).

Джерело: узагальнено на основі [5–8].

Рис. 1. Практичні напрями запровадження та використання елементів цифрової економіки на підприємстві

Цифрова трансформація є невід'ємною частиною та потужним драйвером сталого розвитку підприємства. Ці дві концепції не є окремими процесами; вони тісно взаємопов'язані. Цифрові технології є тим інструментом, що дозволяє досягти гармонійного балансу між економічними, соціальними та екологічними цілями. Успішна інтеграція потребує не лише технологічних інвестицій, а й глибоких змін у бізнес-моделях, організаційній культурі та підходах до управління.

Подальше вивчення даного питання може бути зосереджене на наступних напрямках: детальне вивчення механізмів подолання цифрового розриву в Україні, з урахуванням регіональних та соціальних особливостей, аналіз впливу цифрової

трансформації на мікро- та малі підприємства, які часто стикаються з унікальними викликами та обмеженнями, оцінка ефективності державних програм та ініціатив, спрямованих на цифрову трансформацію бізнесу та суспільства.

Висновки. Таким чином, цифрова трансформація є ключовим елементом досягнення цілей сталого розвитку, інтегруючи технологічні інновації з економічними, соціальними та екологічними вимірами, що сприяє підвищенню ефективності та стійкості організацій у довгостроковій перспективі. На даному етапі необхідно запроваджувати елементи економічної цифровізації у трьох напрямках: 1) цифрові технології, такі як автоматизація процесів (RPA) та можливості ведення аналітики великих даних, із врахуванням витрат на створення нових джерел доходу, що відповідає цілям сталого розвитку; 2) впровадження CRM-систем, єдиних комунікаційних платформ та освітніх програм з цифрової грамотності, щоб покращити якість життя, забезпечити рівний доступ до технологій та розвитку людського капіталу; 3) використання IoT для моніторингу ресурсів, прогностного обслуговування на основі ШІ та рішень для енергоменеджменту, щоб зменшити негативний вплив на довкілля та сприяти раціональному використанню ресурсів.

Список використаної літератури

1. Гавриков Д. Інноваційно-цифрові трансформації як шлях до сталого розвитку підприємств транспортного комплексу. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2025. № 4 (4). С. 96–103. URL: https://www.researchgate.net/publication/394235019_Innovacijno-cifrovi_transformacii_ak_slah_do_stalogo_rozvitku_pidpriemstv_transportnogo_kompleksuInnovative_and_digital_transformations_as_a_path_to_sustainable_development_of_transport_complex_enterp?utm_source=chatgpt.com.
2. Нікітенко В. О., Метеленко Н. Г. Модель цифрової трансформації економіки як чинник сталого, справедливого та інклюзивного розвитку. *Humanities Studies*. 2022. Вип. 13. С. 131–143. <https://doi.org/10.26661/hst-2022-13-90-15>.
3. Самойлович А. Г. Наукові підходи до дослідження впливу цифровізації на забезпечення сталого розвитку країни та її регіонів. *Economic Synergy*. 2023. № 2. С. 131–147. <https://doi.org/10.53920/ES-2023-2-10>.
4. Бобро Н. Вплив на економічний розвиток цифрової трансформації університетів. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 3 (50). С. 311–315. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-50-46>.
5. Лебедєв М. К. Розвиток закладу вищої освіти в умовах цифрової трансформації. *Імперативи економічного зростання в контексті реалізації Глобальних цілей сталого розвитку*: матеріали V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, м. Київ, 23 квітня 2024 року. Київ: КНУТД, 2024. С. 375–377.
6. Невмержицька С. М., Цалко Т. Р. Управління цифровою трансформацією в бізнесі. *Multidisziplinäre Forschung: Perspektiven, Probleme und Muster der Sammlung wissenschaftlicher Arbeiten "ΛΟΓΟΣ" zu den materialien der I internationalen wissenschaftlich-praktischen konferenz*, Wien, Republik Österreich, 9 April, 2021. Band 1. Wien-Vinnytsia: List Verlag. in Ullstein Buchverlage GmbH & Europäische Wissenschaftsplattform, 2021. P. 51–53.
7. Пузирьова П., Садовський С. Екосистема інноваційних ІТ-кластерів в контексті цифрової трансформації та сталого розвитку. *Вчені записки Університету "КРОК"*. 2025. № 1 (77). С. 42–53.
8. Бурмецький В. В. Міжнародні стратегії підприємства в умовах цифрової економіки: кваліфікаційна робота за спеціальністю 051 Економіка. Наук. кер. Є. Б. Хаустова; рец. Н. Й. Радіонова. Київ: КНУТД, 2024. 99 с.